

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS
ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO
ĮSTATYMO NR. I-1120 2, 6, 15, 17, 18, 21, 26 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ
TVARKYMO ĮSTATYMO NR. X-764 3 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 16
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 27 STRAIPSNIOPAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 19-301(3); TAIS NR. 19-8187)**

2019-06-26 Nr. NV-1834

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – sukurti aiškią infrastruktūros plėtros savivaldybių teritorijose teisinio reguliavimo sistemą, siekiant užtikrinti visuomenės poreikius atitinkančią infrastruktūros plėtrą ir sudaryti sąlygas asmenims priimtinomis sąlygomis naudotis inžineriniais tinklais (šilumos perdavimo, vandens tiekimo, nuotekų, paviršinių nuotekų), susisiekti komunikacijomis ir socialine infrastruktūra.

3. Dabartinė situacija:

- Šiuo metu galiojantys teisės aktai reguliuoja atskirus infrastruktūros plėtros etapus ir neapima infrastruktūros plėtros santykių visumos, todėl galiojanti sistema yra neefektyvi ir neveiksminga, kas lemia problemų visumą - infrastruktūra plečiama chaotiškai, sprendiniai lieka neįgyvendinami, neužtikrinama darni miestų plėtra. Nėra aišku kiek turėtų prisidėti statytojai (arba infrastruktūros naudotojai), kokias garantijas ir (ar) paramą užtikrina viešasis sektorius, nepakankamai įgyvendinama viešojo ir privataus sektorių partnerystė, pritraukiant privačias lėšas.
- Savivaldybės nepajėgios savarankiškai spręsti ir užtikrinti reikalingos infrastruktūros plėtrą.

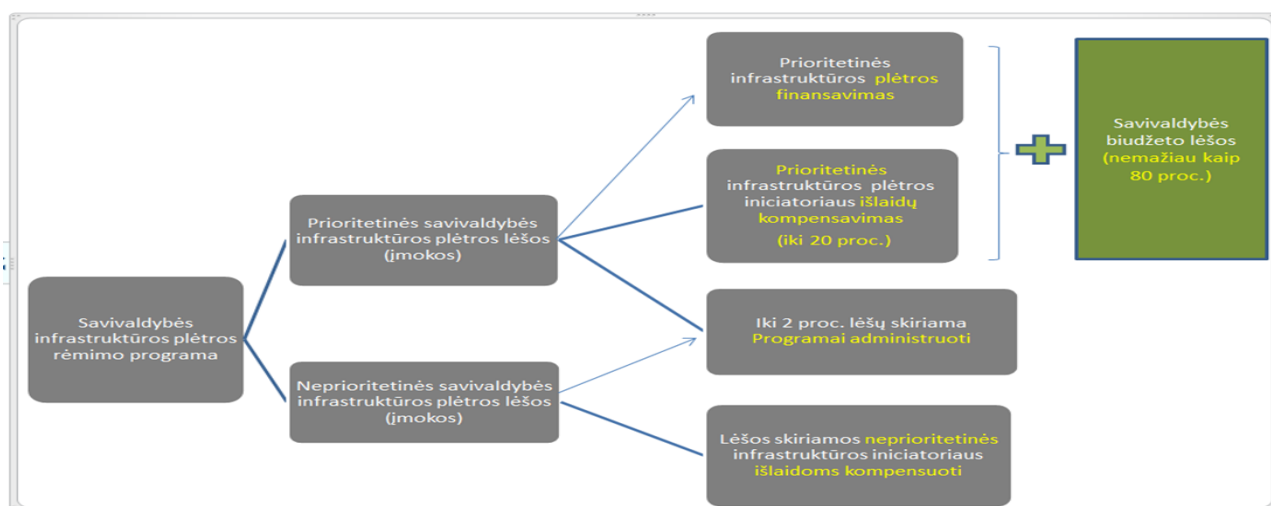
4. Projekto esmė:

- Savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumento sprendiniais nustatomos prioritutinės savivaldybės infrastruktūros plėtros teritorijos, kuriose savivaldybės 100 proc. privalės kompensuoti infrastruktūros plėtros iniciatorių patirtas infrastruktūros plėtros išlaidas.
- Detalizuojant bendrąjį planą nustatomas fiziniams ir juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms privalomas teritorijos naudojimo reglamentas, t. y. inžinerinei ir socialinei infrastruktūrai reikalingų teritorijų ir (ar) inžinerinių komunikacijų koridorių ribos, savivaldybės prioritutinės infrastruktūros vystymo etapai.
- Savivaldybės taryba paveda savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus funkcijas savivaldybės administracijai ar kitam viešajam juridiniam asmeniui, išskyrus viešąsias įstaigas.
- Savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius, siekdamas įrengti teritorijų planavimo dokumentais suplanuotą infrastruktūrą, inicijuoja infrastruktūros plėtros sutarties sudarymą pateikdamas pasiūlymą infrastruktūros plėtros organizatoriui.
- Savivaldybės infrastruktūros valdytojai, kuriems būtų perduota iniciatoriaus įrengta infrastruktūra, įvertina pasiūlymą ir informuoja organizatorių apie pritarimą ar motyvuotą nepritarimą (rekomendacinio pobūdžio) sudaryti infrastruktūros plėtros sutartį.
- Savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius, gavęs infrastruktūros valdytojo išvadas, jas įvertina.
- Projekte nustatomi atvejai kada infrastruktūros plėtros iniciatoriaus pasiūlymas atmetamas - kai nėra patvirtinto teritorijų planavimo dokumento; pasiūlymas prieštarauja teisės aktų reikalavimams, galiojantiems teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams arba patvirtintiems

strateginiams savivaldybės plėtros planams, priemonių planui (išskyrus atvejus, kai vystoma neprioritėtinė savivaldybės infrastruktūra).

- **Atitikus nustatytus reikalavimus tarp savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus, iniciatoriaus ir infrastruktūros valdytojo sudaroma sutartis** (prie sutarties pateikiamas preliminarus lėšų poreikis).
- **Iniciatoriaus įrengta infrastruktūra neatlygintinai perduodama savivaldybės infrastruktūros valdytojui.** Taip pat, perduodami ir infrastruktūros erdviniai duomenys savivaldybės vyriausiajam inžinieriui.
- **Iniciatoriui kompensuojamos infrastruktūros įrengimo išlaidos** (kompensavimo tvarką nustatytą Vyriausybė):
 - **už prioritetinės infrastruktūros plėtrą** – 100 proc. išlaidų. Iš savivaldybės biudžeto mokama ne mažiau kaip 80 proc. ir ne daugiau kaip 20 proc. iš Savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšų;
 - **už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą** - mokamos tik iš Savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšų, kurias sudaro neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos, kurias moka statytojai (vystytojai), prisijungiantys prie savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros.
- **Savivaldybės infrastruktūros plėtros finansavimui sukuriamas finansinis instrumentas:**

SAVIVALDYBĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS RĖMIMO PROGRAMA

- **Programos lėšas sudaro savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos** (programos administravimui skiriama iki 2 procentų lėšų).
- **Įmokos mokėtojai – pastato statytojai (vystytojai).**
- **Įmoka vienkartinė, kurios dydį nustatytą savivaldybė** (pagal Vyriausybės patvirtintą įmokos nustatymo metodiką).
- **Įmoką sudaro šios dalys:**
 - infrastruktūros projektavimo, statybos ir (ar) įrengimo finansavimas - apskaičiuojama pastato bendrąjį plotą padauginant iš savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinto savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifo;
 - žemės paėmimo visuomenės poreikiams finansavimas.
- **Įmoka diferencijuojama** pagal pastatų ir žemės paskirtį bei teritorijas (atsižvelgiant į infrastruktūros išvystymą), kuriose statomas pastatas.
- Taikant kompensacinį infrastruktūros modelį nekilnojamojo turto vystytojas, prisijungdamas prie išvystytos infrastruktūros, mokės savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoką nuo statomų pastatų ploto ir iš tos įmokos bus padengta dalis sukurtos infrastruktūros kaštų.
- **Įmoka nemokama konkrečių statinių statybai ar rekonstrukcijai:**
 - valstybei svarbaus projekto statiniui;
 - geležinkelio infrastruktūros objektams, geležinkelio stočių ir jų aptarnavimui skirtiems statiniams, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektui (objektams) susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijose, kai jų eksploatacijai nereikalinga savivaldybės infrastruktūra, išskyrus vietinės reikšmės kelius;

- savivaldybės infrastruktūros ir (ar) jos aptarnavimui skirtiems statiniams.

- Įstatymas įsigaliojęs 2020 m. lapkričio 1 d.

Pažymėtina, kad didžioji dalis Europos išsivysčiusių šalių reglamentuoja infrastruktūros plėtros sukūrimą pagal Projekte siūlomą modelį.

5. Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- Vienaime įstatyme aiškiai apibrėžus savivaldybių infrastruktūros plėtros teisinį reglamentavimą, bus išvengta kolizijų su kitais įstatymais ir jų įgyvendinamaisiais teisės aktais, užtikrintas sklandus ir skaidrus teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimas. Sukurtas savivaldybių infrastruktūros plėtros taikymo teisinio reguliavimo aiškumas ir apibrėžtumas sudarys palankesnes sąlygas ilgalaikiai ir darniai ūkio plėtrai, skatins naujų investicijų pritraukimą ir palankesnes sąlygas verslui.
- Savivaldybių infrastruktūros plėtros teritorijų nustatymas ir jose taikomas teisinis reglamentavimas mažins korupcijos galimybę.
- Teigiamas poveikis nekilnojamojo turto vystytojams, kurie galės susigrąžinti dalį investuotų lėšų į savivaldybių infrastruktūros plėtrą, padidės konkurencija tarp šio sektoriaus subjektų.
- Numatomas teisinis reguliavimas nukreiptas į koncentruotą miestų vystymąsi, todėl, manytina, kad bus mažiau chaotiško miestų vystymosi ir plėtros į užmiestį.
- **Projekto įgyvendinimui per metus reikės 1 623 120 eurų:**
 - 1 563 120 eurų savivaldybės biudžeto lėšų vyriausiojo inžinieriaus etato įsteigimui 60 savivaldybių (nagrinės ir teiks pasiūlymus teritorijų planavimo sąlygoms ir prisijungimo prie inžinerinių tinklų ar susisiekimo komunikacijų sąlygoms, dalyvaus tikrinant statinio projektus ir surašant statinių statybos užbaigimo aktą, tvarkys erdvinius duomenis ir kt.);
 - 60 000 eurų valstybės biudžeto lėšų dviejų Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinės sistemos (TIIS) tvarkytojų etatų įsteigimui.
- **Administracinė našta ūkio subjektams padidės 74 720 eurų.**

6. Derinimas:

- **Projektas aptartas 2019-06-18 tarpinstituciniame pasitarime.** Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo projektas ir aiškinamasis raštas **pakoreguoti atsižvelgiant į Finansų ministerijos išsakytas pastabas:**
 - patikslintas terminas „Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka“ - vietinė rinkliava pakeista įmoka;
 - papildytas aiškinamasis raštas dėl poveikio valstybės finansams (planuodamos prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą, savivaldybės turėtų užtikrinti skolas, garantijų bei skolinimosi limitus);
 - darbo tvarka atlikta savivaldybių apklausa – 80 % savivaldybių administracijų nurodė, kad savivaldybių vyriausiojo inžinieriaus funkcijų vykdymui reikalingas papildomas etatas, todėl poreikis 1 623 120 eurų per metus vyriausiojo inžinieriaus etato įsteigimui savivaldybėse ir dviejų TIIS tvarkytojų etatų įsteigimui išlieka.
- **Dėl Centrinės projektų valdymo agentūros pastabų** - Projektu sukuriamas naujas teisinis reguliavimas nekeičia Viešųjų pirkimų įstatymo, Koncesijų įstatymo ir kitų įstatymų nuostatų tuo atveju, kai savivaldybė pati plėtoja savivaldybės infrastruktūrą. Projektu sukuriamas *papildomas naujas teisinis reguliavimas, kai infrastruktūros plėtros iniciatorius vykdo savivaldybės infrastruktūros plėtrą.* Savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus (iniciatorių) įrengta ar pastatyta infrastruktūra būtų perduodama savivaldybės infrastruktūros valdytojams.
- **Atsižvelgta į „Investuok Lietuvoje“ darbo tvarka pateiktą pastabą,** kad strateginio planavimo dokumentai nevaržytų savivaldybių plėtros ir savivaldybių teritorijų pripažinimo prioritetinėmis ir siekiant vystyti gamybą, patikslintas terminas „Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra“.
- **Atsižvelgta į Lietuvos savivaldybių asociacijos** siūlymą sumažinti atvejus, kada nemokama savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka, t. y. išbraukta nuostata, kad Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka nemokama, kai išduotas statybą leidžiantis dokumentas statinių statybai ar rekonstrukcijai gamybos paskirties pastatų teritorijose, pagal savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendruosius planus skirtuose pramonės veiklai vykdyti.

7. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Projektas parengtas įgyvendinant Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.5.6 darbo „Teisinės aplinkos sukūrimas, siekiant užtikrinti darnų teritorijų ir infrastruktūros vystymąsi ir plėtrą“ 1.5.6.1 veiksmą „Savivaldybių infrastruktūros plėtos įstatymo projekto parengimas ir priėmimas, siekiant pagerinti inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtos sąlygas, tenkinančias visuomenės poreikius“.

8. Dalykinio vertinimo išvada – atsižvelgiant į tai, kad Projektu sukuriamas naujas teisinis reguliavimas, siūlytina pristatyti Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatus ir plačiau aptarti Projektą Vyriausybės pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėja

Gina Gajauskienė

Gina Gajauskienė, tel. 870663765, el. p. gina.gajauskiene@lr.v.lt